

ОБ'ЄКТИВНІСТЬ ОЦІНЮВАННЯ РІВНІВ ГОТОВНОСТІ СТУДЕНТІВ ДО ПРОФЕСІЙНОГО СПІЛКУВАННЯ

У психолого-педагогічних дослідженнях стверджується, що оцінювання навчальних досягнень студентів повинно ґрунтуватися на позитивному принципі, що передбачає врахування рівня

and similar papers at core.ac.uk

provided by Institutional Repository of Vadym He

тентності.

З огляду на викладене, у процесі формування комунікативної компетентності в студентів КНЕУ нами здійснювалось оцінювання їх відповідних досягнень. Як відомо, оцінювання — це процес встановлення рівня навчальних досягнень учня в оволодінні змістом предмета уміннями та навичками відповідно до вимог навчальних програм [1]. На особливу увагу заслуговує, як зрозуміло, у зв'язку з завданнями нашого дослідження, оцінювання рівнів сформованості у майбутніх фахівців комунікативних умінь. Ці уміння ми розглядаємо як вид професійних умінь фахівця, які забезпечують реалізацію компонентів педагогічного спілкування. Осмислення результатів аналізу — психолого-педагогічних досліджень дозволяє встановити елементи системи комунікативних умінь (мовленнєве спілкування; володіння його немовленнєвими засобами, професійно-педагогічною увагою та соціальною перцепцією; орієнтування у ситуації спілкування; створення творчого самопочуття; встановлення та підтримування зворотного зв'язку у спілкуванні; самопрезентація; використання «пристосувань», завоювання ініціативи), якими повинні володіти майбутні фахівці. Для вимірювання рівнів комунікативних умінь, на нашу думку, доцільно використати метод експертної оцінки, сутність якого полягає у проведенні експертами інтуїтивно-логічного аналізу проблеми з кількісними судженнями та формальною обробкою результатів.

Нагадуємо, що оцінка рівня сформованості умінь обов'язково ґрунтується на врахуванні загального розвитку особистості майбутнього педагога. Запропонований Л. Ф. Спіріним [2] підхід до вимірювання рівнів умінь передбачає брати до уваги: а) спрямованість і моральні якості особистості; б) суспільно-політичну і

педагогічну активність; в) педагогічну і загальнонаукову ерудицію, ступінь розвитку професійного мислення; г) сформованість у достатній номенклатурі комплексів ефективних евристичних дій; д) психологічну готовність до роботи.

У нашому дослідженні такими експертами виступали кращі студенти академічних груп. У результаті обробки отриманих даних, вивчення мотивів навчально-пізнавальної діяльності студентів та вимірювання рівнів сформованості комунікативних здібностей й рівнів знань обґрунтовані рівні готовності майбутніх фахівців до професійного спілкування.

Варіативний рівень. Мотиви навчально-пізнавальної діяльності студентів характеризуються дійсною професійною спрямованістю. Студенти мають високі рівні знань з проблеми педагогічного спілкування, в оволодінні емпатією, товариськістю, мовленнєвими здібностями. Комунікативні вміння, що входять до відповідної системи, знаходяться на високому рівні сформованості, що дозволяє їм комбінувати відомі прийоми спілкування.

Реконструктивний рівень. Мотиви навчально-пізнавальної діяльності студентів характеризуються частковою професійною спрямованістю, також визначається наявність позиційних і колективіських мотивів навчання. Студенти мають високі рівні знань з проблеми професійного спілкування, але середні в оволодінні емпатією, товариськістю, мовленнєвими здібностями, системою комунікативних умінь. Ці студенти переносять засвоєні варіанти вирішення, прийоми спілкування в умови нової комунікативної ситуації.

Репродуктивний рівень. Студенти характеризуються позиційними та колективіськими соціальними мотивами навчання, які не мають професійної спрямованості. У них середні рівні знань у галузі професійного спілкування, в оволодінні емпатією, товариськістю, мовленнєвими здібностями, але низькі в сформованості системи комунікативних умінь. Студенти, які мають цей рівень готовності до спілкування, характеризуються також тим, що запозичують із досвіду колег готові зразки професійного спілкування і використовують їх без внесення змін та доповнень для розв'язання конкретної професійної комунікативної ситуації.

Стихійно-репродуктивний рівень. Студенти характеризуються широкими соціальними мотивами навчання, які не мають професійної спрямованості. У них вихідні або низькі рівні знань у галузі професійного спілкування, в розвитку емпатії, товариськості, мовленнєвих здібностей, в оволодінні системою комуніка-

тивних умінь. Майбутні фахівці, що мають цей рівень готовності до професійного спілкування, стихійно переносять із життя готові зразки вказаного спілкування в умови професійної комунікативної ситуації.

Таким є наш підхід до оцінювання рівнів готовності студентів університету до професійного спілкування.

Література

1. *Локишина О. І.* Моніторинг якості освіти: світові досягнення та українські перспективи. / За заг. ред. О. І. Локшиною. — К.: К.І.С, 2004. — 128 с.
2. *Спирин Л. Ф.* Эвристические обучающие программы для занятий по педагогике. — Кострома: Костром. гос. пед. ин-т, 1979. — 32 с.

Саркісова О. Ю., асистент
кафедри педагогіки та психології

ОЦІНЮВАННЯ ГРУПОВИХ ФОРМ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ

У результаті змін, які відбуваються на даному етапі у вищій освіті, відбувається переосмислення ролі оцінювання. Головною задачею оцінювання має стати поліпшення якості роботи як викладача, так і студентів. Цього можливо досягти в тому випадку, якщо система оцінювання стане ефективною системою налагодження спільних дій викладачів та студентів, які спрямовані на поліпшення якості освіти.

Оцінювання групових форм навчальної діяльності студентів обов'язково повинно враховувати не тільки змістовний аспект навчальної діяльності окремого студента, а й активність студента при підготовці до виконання завдання («діяльнісна» або «процесуальна» складова). Дана складова включає в себе вміння, які придбали студенти під час групової роботи (здатність спілкуватися та вступати в кооперацію, виконувати той чи інший вид роботи, вирішувати складні задачі різних типів та ін.). Важлива особливість групової роботи перебуває в тому, що вона може стати внутрішньо мотивованою, що є надзвичайно ефективним, і тому, процедура оцінювання виконання завдання повинна врахо-